

Examen VMBO-GL en TL

2017

tijdvak 2
woensdag 21 juni
13.30 - 15.30 uur

maatschappijleer 2 CSE GL en TL

Bij dit examen hoort een bijlage.

Dit examen bestaat uit 42 vragen.

Voor dit examen zijn maximaal 61 punten te behalen.

Voor elk vraagnummer staat hoeveel punten met een goed antwoord behaald kunnen worden.

Meerkeuzevragen

Schrijf alleen de hoofdletter van het goede antwoord op.

Criminaliteit en rechtsstaat

tekst 1

Gluren bij de burens verboden in Zoetermeer

In Zoetermeer is het gluren bij de burens verleden tijd. In de algemene plaatselijke verordening (APV) is hiervoor namelijk een verbod opgenomen. Het gluurverbod is vooral ingesteld om stalking te bestrijden. Het gluurverbod geldt voor het bespieden van personen in gebouwen, woonwagens of woonboten.

naar: www.hartvannederland.nl van 2 december 2014

Lees tekst 1.

- 1p 1 Wie heeft het gluren verboden?
- A de burgemeester
 - B de gemeenteraad
 - C de regering
 - D het parlement

tekst 2

Politie Rotterdam eo @Politie_Rdam • 17 jul.
Dader schietincident #Forelstraat #Hoogvliet #Rotterdam gevluht.
Meerdere eenheden zijn naar hem op zoek. Tips zijn welkom via
0900-8844.

bron: twitter.com van 17 juli 2016

- 1p 2 Tekst 2 is een Twitterbericht van de politie Rotterdam.
Over welke taak van de politie gaat dit bericht?
- A hulpverlening
 - B opsporing van strafbare feiten
 - C preventie
 - D vervolging

afbeelding 1

bron: De Standaard, 16 februari 2012

Bekijk afbeelding 1.

- 2p 3 De gevangene op het bankje zit niet voor het eerst in de gevangenis.
→ Leg uit welk doel van straffen **niet** voldoende bereikt is bij de gevangene op het bankje.
Doe het zo: neem het onderstaande over en vul het antwoord aan.
Het doel ..., want ...
- 1p 4 Van welk verschijnsel is sprake in afbeelding 1?
A eigenrichting
B klassenjustitie
C recidive
D sociale ongelijkheid
- 2p 5 Het aantal geregistreerde gevallen van diefstal is meestal lager dan het aantal werkelijk gepleegde gevallen van diefstal.
→ Geef hiervoor **twee** verklaringen.
Doe het zo: neem het onderstaande over en vul het antwoord aan.
Verklaring 1: ...
Verklaring 2: ...

tekst 3

'Financiering rechtspraak te veel politiek'

"Het budget voor de rechtspraak mag niet afhankelijk zijn van de keuzes van de minister van Veiligheid en Justitie. Financiering van de rechtspraak is nu te veel een politieke keuze. Dat moet veranderen." Dat schrijft Frits Bakker, de voorzitter van de Raad voor de Rechtspraak. "Voor de financiering van de rechtspraak moet louter en alleen de vraag leidend zijn wat nodig is om rechtszaken goed en tijdig te kunnen doen", benadrukt Bakker. Volgens Bakker kan het kabinet de rechtspraak nu beïnvloeden via de portemonnee. Dat hoort volgens hem niet in een rechtsstaat.

naar: www.nu.nl van 12 mei 2016

Lees tekst 3.

- 1p 6 Frits Bakker vindt de financiering van de rechtspraak in Nederland te veel een politieke keuze en vindt dat niet in een rechtsstaat horen. Welk kenmerk van de rechtsstaat wordt volgens Bakker aangetast?
- A Burgers hebben grondrechten.
 - B De overheid is gebonden aan de wet.
 - C handhaving van de openbare orde
 - D trias politica

tekst 4

Aanpak inbraken in een wijk in Veghel

De afgelopen twee maanden werd er in de Veghelse wijk Het Ven al ingebroken in zeven woningen en zeven auto's. Daarom werd er een informatieavond gehouden door de politie en het Buurt Informatie Netwerk.

De politie deed een beroep op de verantwoordelijkheid van de bewoners van de wijk. "Jullie zijn de ogen en oren van de wijk." Vanaf mei zal een groep vrijwilligers door de wijk lopen en bewoners wijzen op openstaande poorten en tassen of laptops die in auto's achterblijven.

naar: www.bd.nl van 7 maart 2016

- 1p 7 Er zijn verschillende oorzaken van criminaliteit. Welke maatschappelijke oorzaak van criminaliteit wil de politie in tekst 4 aanpakken?
- A een gebrek aan maatschappelijke bindingen
 - B een veranderend waardenbesef
 - C slechte levensomstandigheden
 - D weinig sociale controle

tekst 5

Zaak tegen J.B. moet over

De zaak tegen J.B., die momenteel een straf uitzit wegens doodslag op R.S., moet opnieuw behandeld worden. Dit oordeelde ... vandaag. In 2011 werd R.S. gedood in de woning van J.B. J.B. werd veroordeeld tot een jarenlange celstraf. Maar volgens ... is de veroordeling op veronderstellingen gebaseerd die onvoldoende zijn onderbouwd. En moet de zaak dus over. J.B. heeft altijd volgehouden onschuldig te zijn.

naar: www.at5.nl van 16 februari 2016

- 1p 8 Wat moet tweemaal op de puntjes in tekst 5 worden ingevuld?
- A de Hoge Raad
 - B de minister van Justitie
 - C de strafrechter
 - D het gerechtshof
 - E het Openbaar Ministerie
- 2p 9 Hieronder staan vier beweringen over misdrijven en overtredingen.
→ Geef van elke bewering aan of deze juist of onjuist is.
- 1 Als je veroordeeld wordt voor een misdrijf, krijg je altijd een strafblad.
 - 2 Een overtreding wordt berecht door een kantonrechter.
 - 3 Of een delict een misdrijf of overtreding is, staat in het Wetboek van Strafvordering.
 - 4 Voor een overtreding kun je een vrijheidsstraf krijgen.
- Doe het zo: neem het onderstaande over en vul het antwoord aan.*
- 1 = ...
 - 2 = ...
 - 3 = ...
 - 4 = ...

tekst 6

Verdachten drugslab voor de rechter

Voor de rechtbank stonden verdachten terecht op verdenking van betrokkenheid bij een drugslaboratorium in een woning. In het laboratorium waren materialen gevonden die gebruikt worden voor het maken van kunstmatige cocaïne.

Een van de verdachten is A.V. Hij stelde zijn woning beschikbaar aan de groep verdachten. De rechter vroeg A.V. of hij niets had geroken van de drugsproductie. A.V. verklaarde niets geweten te hebben van het drugslaboratorium. "Ik ben dom geweest. Ik wist van niets en heb nooit het vermoeden gehad dat er iets gebeurde daar", aldus de verdachte. Ook andere verdachten ontkenden iets geweten te hebben van het drugslaboratorium.

naar: rtvroudevenen.nl van 6 juni 2016

- 1p 10 Een rechtszitting verloopt in een bepaalde volgorde. Welke onderdelen zijn al geweest **vóór** het beschreven onderdeel in tekst 6?
- A aanklacht en pleidooi
 - B opening en requisitoir
 - C tenlastelegging en verhoor van getuigen
 - D verhoor van deskundigen en laatste woord
- 1p 11 Niet alleen in het Wetboek van Strafrecht, maar ook in andere wetten staat welk gedrag strafbaar is.
→ In welke wet staat het strafbare feit uit tekst 6?
- 1p 12 Niet alle strafbare feiten die worden onderzocht, komen voor de rechter. Soms wordt een zaak geseponeerd.
→ Wie kan een zaak seponeren?

tekst 7

Wat zijn de kenmerken van een werknemer die een misstap begaat?

Hoffmann Bedrijfsrecherche deed onderzoek naar misstanden op de werkvloer.

Hieronder staat een schets van het daderprofiel:

- 1 In 28 procent van de gevallen was de dader in onze onderzoeken een vrouw.
- 2 Met name werknemers die langdurig in dienst zijn, zijn in staat om fraude op vindingrijke wijze te verbergen. Zij kennen de bedrijfsprocessen goed.
- 3 Ongeveer 30 procent van de fraudeurs heeft een directie- of managementfunctie.
- 4 In 45 procent van de gevallen heeft de dader binnen het bedrijf een positief imago. Ongeveer 18 procent van de daders bleek al niet zo goed bekend te staan.
- 5 17 procent van de daders gaf aan dat hij de fraude pleegde, omdat het makkelijk ging.

naar: www.metronieuws.nl van 19 april 2016

- 1p 13 Van welk soort criminaliteit is in ieder geval sprake bij punt 3 in tekst 7?
- A georganiseerde criminaliteit
 - B heling
 - C kleine criminaliteit
 - D witteboordencriminaliteit
- 1p 14 Er zijn verschillende maatschappelijke en individuele verklaringen voor criminaliteit.
- Welke **maatschappelijke** verklaring is te herkennen in tekst 7?
- A Crimineel gedrag wordt aangeleerd in de groep.
 - B De gelegenheid maakt de dief.
 - C De samenleving wordt steeds anoniemer.
 - D Een gebrek aan maatschappelijke bindingen bevordert crimineel gedrag.

tekst 8

Politie Venlo 'steelt' fietsen op middelbare school

Bij een middelbare school in Venlo namen agenten vorige week zonder verdere toelichting negen gestolen fietsen mee. "Wij hadden sterke aanwijzingen dat er bij deze fietsen sprake was van diefstal of ... ", zegt de politie Venlo.

Ouders die kunnen aantonen dat de fiets voor een normale prijs in een winkel is gekocht, krijgen de fiets terug.

naar: nos.nl van 16 april 2016

- 1p 15 De politie in Venlo heeft aanwijzingen dat er behalve van diefstal ook sprake kan zijn geweest van een ander misdrijf. Dit misdrijf is op de puntjes in tekst 8 weggelaten.
→ Welk misdrijf moet er op de puntjes in tekst 8 worden ingevuld?
- 1p 16 Er zijn verschillende soorten overheidsbeleid ten aanzien van criminaliteit. Onder welk soort beleid valt snelrecht?
A onder gevangenisbeleid
B onder opsporingsbeleid
C onder vervolgingsbeleid

tekst 9

Kabinet beperkt bevoegdheden politie in wetsvoorstel

Politie en justitie krijgen minder bevoegdheden om cybercriminaliteit aan te pakken dan eerst is voorgesteld. Dat blijkt uit het wetsvoorstel Computercriminaliteit III, dat dinsdag aan de Tweede Kamer is voorgelegd.

Het decryptiebevel is uit het wetsvoorstel geschrapt. Dit bevel houdt in dat een officier van justitie verdachte personen kan dwingen de wachtwoorden van beveiligde bestanden te geven.

In een eerdere versie van de wet stond het decryptiebevel nog wel. Als verdachten dat bevel negeerden, zouden ze drie jaar cel kunnen krijgen. Het kabinet stelt nu dat het decryptiebevel te veel botst met een recht dat verdachten hebben.

naar: de Volkskrant van 22 december 2015

Lees tekst 9.

- 1p 17 Het feit dat het decryptiebevel uit het wetsvoorstel gehaald is, heeft te maken met een recht dat verdachten in Nederland hebben. Welk recht is dit?
- A het recht om onschuldig te zijn totdat je door de rechter schuldig bent bevonden
 - B het recht om te weten waarvan je verdacht wordt
 - C het recht om te zwijgen
 - D het recht op een onafhankelijke rechter
 - E het recht op hulp van een advocaat

Politiek en beleid

tabel 1

Zetelverdeling Eerste Kamer

partij	aantal zetels
VVD	13
CDA	12
D66	10
overige partijen	...

naar: www.eerstekamer.nl van 28 mei 2015

- 1p 18 In 2015 is een nieuwe Eerste Kamer gekozen. In tabel 1 staat de nieuwe zetelverdeling. Hoeveel zetels hebben de 'overige partijen'?
- A 15
 - B 40
 - C 65
 - D 115

tekst 10

Commissaris van de Koning in Groningen

René Paas zal waarschijnlijk Max van den Berg als commissaris van de Koning in Groningen opvolgen.

Paas wordt door de Provinciale Staten van Groningen voorgedragen bij ... die uiteindelijk over de benoeming gaat.

naar: www.nrc.nl van 2 februari 2016

- 1p 19 Wat moet op de puntjes in tekst 10 worden ingevuld?
- A de Gedeputeerde Staten
 - B de regering
 - C de Tweede Kamer

tekst 11

Emile Roemer opnieuw SP-lijsttrekker bij verkiezingen

Emile Roemer is bij de Tweede Kamerverkiezingen van maart 2017 opnieuw de lijsttrekker van de SP. Kandidaten voor het lijsttrekkerschap konden zich tot 1 mei 2016 melden bij de

naar: www.volkskrant.nl van 1 mei 2016

- 1p 20 Wat moet op de puntjes in tekst 11 worden ingevuld?
- A koning
 - B minister van Binnenlandse Zaken
 - C politieke partij
 - D Tweede Kamer

Zie tekst 11.

- 1p 21 Politieke partijen vervullen verschillende rollen in de samenleving. Welke rol zal Emile Roemer als lijsttrekker vooral vervullen?
- A belangen van maatschappelijke organisaties vertegenwoordigen
 - B beslissen wie er op de verkiezingslijsten komen
 - C de ideeën van een politieke partij onder de aandacht brengen
- 1p 22 Ambtenaren hebben invloed op het proces van politieke besluitvorming.
→ Geef een reden waarom ambtenaren invloed hebben op het proces van politieke besluitvorming.

- 2p 23 De Eerste en Tweede Kamer hebben een aantal rechten om hun taken te kunnen uitvoeren.
Hieronder staat een aantal rechten.
- a het budgetrecht
 - b het recht om schriftelijke vragen te stellen
 - c het recht van amendement
 - d het recht van initiatief
- Geef van elk recht aan of het een recht is van
- 1 alleen de Eerste Kamer
 - 2 alleen de Tweede Kamer
 - 3 allebei de Kamers
- Doe het zo: neem het onderstaande over en vul het antwoord aan.*
- a = een recht van ...
 - b = een recht van ...
 - c = een recht van ...
 - d = een recht van ...

tekst 12

Verkleinen van de kloof tussen burger en politiek

Hoe verklein je de kloof tussen burger en politiek? In Uden maakten 320 mensen zelf plannen voor hun stad. Maar liefst 400 ideeën kwamen aan de orde tijdens een 'burgertop' in het Noord-Brabantse Uden. Doel: de kloof tussen burger en politiek verkleinen.

Uden liet zich inspireren door de Vlaamse auteur David van Reybrouck, die vindt dat mensen zelf politieke oplossingen moeten vinden en niet alles moeten overlaten aan politici. Het moet weer worden zoals in de Atheense democratie van rond 500 voor Christus, waar mensen deels door loting werden aangewezen om de stad te besturen.

naar: www.nrc.nl van 6 oktober 2014

Lees tekst 12.

- 2p 24 Noem **twee andere** voorstellen om de kloof tussen burger en politiek kleiner te maken.
- Zie tekst 12.*
- 1p 25 Stel dat alle bestuurders van een land of stad door loting zouden worden aangewezen.
Met welk kenmerk van de Nederlandse parlementaire democratie botst dit dan?
- A Alle burgers zijn voor de wet gelijk.
 - B De bevoegdheden van bestuurders zijn vastgelegd in de grondwet.
 - C Er is algemeen kiesrecht.
 - D Er is sprake van een machtenscheiding.

tekst 13

Wat doet Foodwatch?

Foodwatch Nederland komt op voor het recht van consumenten op eerlijk, veilig en gezond voedsel.

Wát eet je eigenlijk? Hoe heeft de producent jouw voedsel bewerkt? Welke twijfelachtige E-nummers en giftige stoffen zitten erin? Foodwatch pakt misstanden rond voedsel aan. We willen jou de vrijheid teruggeven om zélf een weloverwogen keuze te maken, op basis van alle informatie die je daarvoor nodig hebt.

Foodwatch voert actief campagnes, geeft de voorlichting die voedselbedrijven jou niet geven en reageert direct op actuele voedselschandalen. We raadplegen experts en delen onze informatie met jou en met de media. Samen komen we in actie voor onze consumentenrechten: jouw stem is cruciaal in het maatschappelijk debat. Hoe meer foodwatchers, hoe steviger onze lobby voor betere wetgeving.

naar: www.foodwatch.org van 24 augustus 2016

- 4p 26 Foodwatch is een pressiegroep. Pressiegroepen hebben twee kenmerken.
→ Noem **twee** kenmerken van pressiegroepen en geef per kenmerk aan waarom uit tekst 13 blijkt dat Foodwatch daaraan voldoet.
Doe het zo: neem het onderstaande over en vul het antwoord aan.
Kenmerk 1: ...
Foodwatch voldoet daaraan omdat ...
Kenmerk 2: ...
Foodwatch voldoet daaraan omdat ...

tekst 14

Bussemaker hijst regenboogvlag voor Coming Out Dag

Minister Jet Bussemaker, die verantwoordelijk is voor emancipatie, heeft maandagochtend de regenboogvlag op het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap gehesen. De bewindsvrouw wil daarmee laten zien dat lesbische vrouwen, homoseksuele mannen, biseksuelen en transgenders veilig uit de kast kunnen komen.

naar: www.nu.nl van 12 oktober 2015

- 1p 27 Wat kun je op basis van tekst 14 zeggen over Jet Bussemaker?
- A Zij maakt deel uit van een coalitiepartij en haar standpunt is conservatief.
 - B Zij maakt deel uit van een coalitiepartij en haar standpunt is progressief.
 - C Zij maakt deel uit van een oppositiepartij en haar standpunt is conservatief.
 - D Zij maakt deel uit van een oppositiepartij en haar standpunt is progressief.

tekst 15

'Miljonairsbelasting'

Onze partij wil de belasting op vermogen eerlijker maken. Met de invoering van een 'miljonairsbelasting' en een vermogenswinstbelasting wordt ruim 4 miljard euro bijeengebracht. Geld dat besteed kan worden aan het verlagen van lasten voor lage- en middeninkomens en voor investeringen in zorg en sociale voorzieningen.

naar: de website van een politieke partij van 1 november 2015

- 1p 28 Tekst 15 is afkomstig van de website van een politieke partij.
- Behoort deze partij tot de liberale stroming of tot de sociaaldemocratische stroming? Geef daarbij een uitgangspunt van de gekozen stroming dat in tekst 15 te herkennen is.
- Doe het zo: neem het onderstaande over en vul het antwoord aan.*
- Tot de ... stroming, want een uitgangspunt van deze stroming is ...

tabel 2

Uitslag Provinciale Statenverkiezingen Groningen 2015

partij	percentage stemmen
SP	16,1%
PvdA	12,2%
CDA	11,2%
D66	9,6%
VVD	9,1%
ChristenUnie	8,7%
PVV	8,0%
Groninger Belang	6,5%
GroenLinks	6,5%
Partij voor de Dieren	3,7%
Partij voor het Noorden	2,1%
50PLUS	2,0%
Seniorenpartij Groningen	1,0%
Groningen Centraal!	0,9%
Grunnegers veur Stad en Ommeland	0,6%
Verenigde Communistische Partij	0,5%
Partij voor Mens en Spirit	0,3%
Red het Noorden	0,2%
Vrij Mandaat	0,1%

naar: app.nos.nl

- 2p **29** Hieronder staan vier beweringen naar aanleiding van tabel 2.
→ Geef van elke bewering aan of deze juist of onjuist is.
- 1 Alle christelijke partijen die in de Tweede Kamer zitten, komen in de tabel voor.
 - 2 De linkse politieke partijen hebben meer dan 30% van de stemmen gehaald.
 - 3 Meer dan 10% van de kiezers heeft op een landelijke sociaal-liberale partij gestemd.
 - 4 Meer dan 10% van de kiezers heeft op een niet-landelijke partij gestemd.

Doe het zo: neem het onderstaande over en vul het antwoord aan.

- 1 = ...
- 2 = ...
- 3 = ...
- 4 = ...

Analyse maatschappelijk vraagstuk: plastic in het milieu

Bij de beantwoording van de vragen 30 tot en met 42 maak je gebruik van de teksten 1 tot en met 4 en afbeelding 1 van het bronnenboekje.

Lees tekst 1.

1p 30 De massamedia hebben verschillende functies voor mensen, zoals:

- 1 de amuserende functie
- 2 de controlerende functie
- 3 de informatieve functie
- 4 de opiniërende functie

→ Leg uit welke functie tekst 1 vervult.

Doe het zo: neem het onderstaande over en vul het antwoord aan.

Functie: ... , want ...

2p 31 Hieronder staan de reacties van twee leerlingen op tekst 1.

Bram: “De media zouden hier veel meer aandacht aan moeten besteden. Het is belangrijk dat mensen hier goed over nadenken.”

Sibel: “Dat heeft toch geen zin, Bram. Mensen zitten vast aan hun eigen ideeën en als deze informatie daar niet bij past, dan zal de boodschap hen niet bereiken.”

Er zijn verschillende theorieën over de beïnvloeding van mensen door de media, zoals:

- 1 de agendatheorie
- 2 de injectienaaldtheorie
- 3 de multi-step-flow-theorie
- 4 de theorie van de selectieve perceptie

→ Welke theorie past bij de reactie van Bram en welke theorie past bij de reactie van Sibel?

Doe het zo: neem het onderstaande over en vul het antwoord aan.

Bram: ... (kies één van de vier theorieën)

Sibel: ... (kies één van de vier theorieën)

Lees tekst 2.

1p 32 Welke twee Europese instellingen hebben moeten instemmen met de richtlijn, zodat deze werd aangenomen?

- A de Europese Commissie en de Raad van Europa
- B de Europese Commissie en het Europees Hof van Justitie
- C de Raad van de Europese Unie en het Europees Parlement
- D de Raad van Europa en de Raad van de Europese Unie
- E het Europees Parlement en het Europees Hof van Justitie

Zie tekst 2.

- 1p 33 In 2011 hebben de Europese ministers van Milieu aan een Europese instelling gevraagd om mogelijke EU-maatregelen tegen het gebruik van plastic tassen te onderzoeken. Deze instelling kwam vervolgens met een voorstel met maatregelen om het gebruik van plastic tassen te verminderen.

Welke Europese instelling is dit?

- A de Europese Commissie
- B de Europese Raad
- C het Europees Hof van Justitie
- D het Europees Parlement

Zie tekst 2.

- 2p 34 Hieronder staan vier beweringen naar aanleiding van tekst 2.

→ Geef van elke bewering aan of deze juist of onjuist is.

- 1 Als lid van de EU hoort Nederland deze richtlijn om te zetten in nationale wetgeving.
- 2 De richtlijn is pas geldig voor een lidstaat van de EU als deze ook is goedgekeurd door het parlement van de lidstaat.
- 3 De richtlijn volgt op een verzoek van de Raad van de Europese Unie.
- 4 Het Europees Parlement controleert of de lidstaten de richtlijn uitvoeren.

Doe het zo: neem het onderstaande over en vul het antwoord aan.

1 = ...

2 = ...

3 = ...

4 = ...

Lees tekst 3.

- 4p 35 Plastic in het milieu is een maatschappelijk vraagstuk. Een maatschappelijk vraagstuk heeft een aantal kenmerken. Een kenmerk is dat het gaat om een situatie die veel mensen onwenselijk vinden. Een tweede kenmerk is dat het vraagstuk de aandacht krijgt van de media.
→ Noem **twee andere** kenmerken van een maatschappelijk vraagstuk die in tekst 3 naar voren komen. Geef voor elk kenmerk aan waarom uit tekst 3 blijkt dat dit kenmerk van toepassing is.

Doe het zo: neem het onderstaande over en vul het antwoord aan.

Kenmerk 1: ...

Dit blijkt uit tekst 3, want ...

Kenmerk 2: ...

Dit blijkt uit tekst 3, want ...

Zie tekst 3.

- 2p 36 Het standpunt van VVD-Kamerlid Remco Dijkstra kun je koppelen aan een kenmerk van de politieke stroming waartoe de VVD behoort.
→ Bij welke politieke stroming hoort de VVD en welk kenmerk van deze stroming sluit aan bij het standpunt van het VVD-Kamerlid in tekst 3?
Doe het zo: neem het onderstaande over en vul het antwoord aan.
Politieke stroming: ...
Kenmerk: ...

- 1p 37 Ook andere politieke partijen hebben een mening over de invoering van het gratis-plastic-tassenverbod. De ChristenUnie is het bijvoorbeeld eens met de invoering van het verbod op gratis plastic tassen.
Welk uitgangspunt van de christendemocraten past het beste bij dit standpunt?
A gespreide verantwoordelijkheid
B overheidszorg voor kwetsbare groepen
C rentmeesterschap
D solidariteit

Zie tekst 3.

- 2p 38 Zo objectief mogelijke nieuwsverstrekking moet voldoen aan drie criteria. Een criterium is het controleren van feiten via andere bronnen. Een ander criterium is het toepassen van hoor en wederhoor.
→ Wat is het derde criterium?
→ Geef met een voorbeeld uit tekst 3 aan dat in deze tekst ook aan het derde criterium is voldaan.
Doe het zo: neem het onderstaande over en vul het antwoord aan.
Het derde criterium is ...
In tekst 3 wordt hieraan voldaan, want ...

Bekijk afbeelding 1.

- 1p 39 Het proces van politieke besluitvorming bestaat uit een aantal fasen. Bij welke fase hoort afbeelding 1?
A fase 1: noemen van wensen / het (h)erkennen van het probleem als politiek probleem
B fase 2: vergelijken of afwegen van politieke problemen
C fase 3: beslissen over problemen
D fase 4: uitvoeren van besluiten

Let op: de laatste vragen van dit examen staan op de volgende pagina.

Zie afbeelding 1.

- 2p 40 De massamedia vervullen verschillende functies, waaronder:
- 1 de amuserende functie
 - 2 de controlerende functie
 - 3 de socialiserende functie
 - 4 de waakhondfunctie
- Leg uit welke van de bovenstaande functies afbeelding 1 vooral vervult.

Doe het zo: neem het onderstaande over en vul het antwoord aan.

De ... functie, want ...

Lees tekst 4.

- 2p 41 Een maatschappelijk vraagstuk kun je vanuit vier verschillende invalshoeken bekijken.
- Leg uit vanuit welke **twee** invalshoeken het maatschappelijk vraagstuk van plastic in het milieu in tekst 4 bekeken wordt.

Doe het zo: neem het onderstaande over en vul het antwoord aan.

1. Vanuit de ... invalshoek, want ...

2. Vanuit de ... invalshoek, want ...

- 2p 42 Uit tekst 4 blijkt dat Frankrijk een volledig verbod van flinterdunne plastic tasjes invoert. Sommige mensen vinden dat dit ook in Nederland moet gebeuren.

→ Vind jij dat dit volledig verbod van flinterdunne plastic tasjes ook in Nederland ingevoerd moet worden? Benoem vanuit welke waarde je tot dit standpunt komt en beargumenteer je mening.

Doe het zo: neem één van de onderstaande mogelijkheden over en vul het antwoord aan.

Ja, er moet in Nederland een volledig verbod worden ingevoerd.

Ik kom tot dit standpunt vanuit de waarde: ...

Een argument dat bij deze waarde past is: ...

of

Nee, er moet in Nederland géén volledig verbod worden ingevoerd.

Ik kom tot dit standpunt vanuit de waarde: ...

Een argument dat bij deze waarde past is: ...

Bronvermelding

Een opsomming van de in dit examen gebruikte bronnen, zoals teksten en afbeeldingen, is te vinden in het bij dit examen behorende correctievoorschrift, dat na afloop van het examen wordt gepubliceerd.